אַגְמָא
המרכז לאגני היקוות ונחלים

קורס שיקום נחלים
בראייה אגנית אינטגרטיבית

קורס לאנשי ונשות מקצוע הפועלים במרחב הנחל

28 באוקטובר - 16 בדצמבר 2026

ניהול מקצועי - אגמא

בהשתתפות נציגי משרד החקלאות ובטחון המזון, המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים, הקרן הקיימת לישראל, מכון דש"א (מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט)
ואנשי ונשות מקצוע מובילים מתחומי שיקום נחלים, ניהול נגר וצמצום סיכוני הצפות.

>> התמקצעות בתחום שיקום וניהול נחלים בישראל דורשת סל כלים וידע רב תחומי. הבנת הנחל כחלק מהמערכת ההידרולוגית והאקולוגית השלמה דורשת היכרות והבנה של מימדים אקולוגיים, הנדסיים, תכנוניים, נופיים וחברתיים.

הקורס "שיקום נחלים בראייה אגנית אינטגרטיבית" מהווה שער כניסה אל בסיס הידע הנדרש ומיועד לאנשי המקצוע אשר פועלים בתחום נחלים וניהול משאבי מים.

במהלך הקורס מוצגים עקרונות יסוד בשיקום ובשימור נחלים, תוך התמקדות בתפקודי הנחל וגישת הניהול האגני האינטגרטיבי, לצד מדיניות עדכניות בתחום. הקורס משלב למידה מקוונת, מפגשי כיתה, ימי סיור ותרגילים, במטרה לחבר בין תיאוריה, מחקר שדה וניסיון מעשי.

נושאים מרכזיים

תפקודי הנחל הבריא
תפיסת הנחל הבריא, תפקודי הנחל והקשרים בין מים, קרקע, צומח, בעלי חיים ואדם.

שיקום נחלים וניהול נגר
הבנת תהליכים הידרולוגיים, הידראוליים, גאומורפולוגיים ואקולוגיים כבסיס לתכנון ושיקום נחלים במרחבים פתוחים, חקלאיים ועירוניים.

צמצום סיכוני הצפות ופתרונות מבוססי טבע
היכרות עם כלים, גישות ודוגמאות מהשטח לניהול נגר, השהיה, ויסות, שיקום פשטי הצפה ויישום פתרונות רכים ומבוססי טבע.

ניהול אגני אינטגרטיבי
אגן היקוות כיחידת ניהול, זיהוי לחצים, חסמים והזדמנויות באגן, מיפוי שותפים ובעלי עניין, ותרגום מורכבות אגנית לפעולות תכנון וניהול מעשיות.

מטרות הקורס

- ליצור שפה מקצועית משותפת לעוסקים בשיקום, תכנון וניהול נחלים בישראל.
- להקנות בסיס ידע רב תחומי להבנת הנחל כחלק ממערכת אגנית מתפקדת.
- לחשוף למדיניות, כלים ופרויקטים עדכניים בתחום שיקום נחלים, ניהול נגר וצמצום סיכוני הצפות.
- לתרגל חשיבה יישומית במרחב אגני מורכב, מרובה צרכים, לחצים ושותפים.

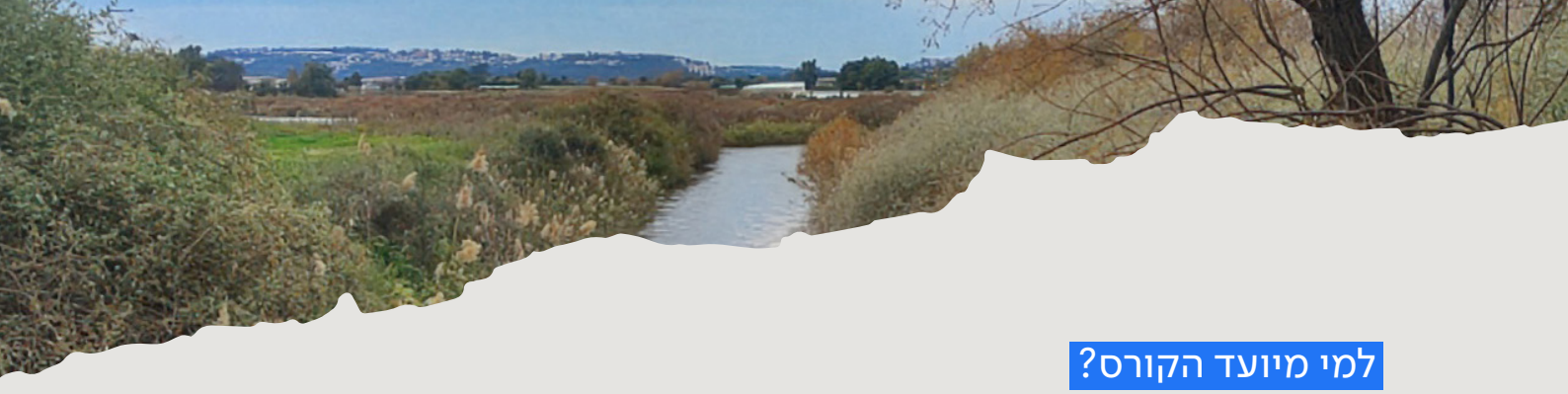

למי מיועד הקורס?

מתכננים, אדריכלים, אדריכלי נוף, מהנדסי ניקוז, הידרולוגים, אקולוגים, אנשי רשויות ניקוז ונחלים, נציגי ועדות תכנון, רשויות מקומיות, משרדי ממשלה, גופי תשתית, ארגוני סביבה ואנשי מקצוע העוסקים בשיקום, תכנון, ניהול ותחזוקת נחלים או מעוניינים להיכנס לתחום.

קורס בסימן מעשי

- למידה מתוך מקרי בוחן וסיורים בשטח.
- התנסות בכלים מתודולוגיים לניתוח מרחב נחל ואגן היקוות.
- חיבור בין ידע מקצועי, מדיניות, תכנון וביצוע.
- למידת עמיתים והצטרפות לקהילת הבוגרים של אגמא.

בוגרי הקורס יוכלו להבין, לנתח ולבחון נחל כחלק ממערכת אגנית מתפקדת, תוך חיבור בין שיקום אקולוגי, ניהול נגר, צמצום סיכוני הצפות ותהליכי תכנון וביצוע בישראל.

מתכונת הלימודים

היקף שעות הקורס: 50 שעות אקדמיות

חלק א׳ - קורס מקוון מקדים: מבואות ובסיס ידע
יש להשלים את הקורס המקוון עד מפגש הפתיחה בתאריך 28.10.26, כ-5 שעות.

חלק ב׳: מפגשי הקורס

מועד פתיחת הקורס: 28.10.26 במפגש ב-ZOOM

שמונה מפגשים: 4 מפגשים פרונטליים אחת לשבועיים, בימי רביעי בין השעות 9:00-16:00
בין המפגשים הפרונטליים יתקיימו **4 מפגשי הכנה והעמקה בזום** (10:00-11:30) ותינתן מטלה קצרה, כחלק מתהליך הלמידה והתרגול.

מועדי מפגשי הקורס הפרונטליים: 4.11, 18.11, 2.12, 16.12
מועדי המפגשים המקוונים: 11.11, 26.11, 9.12

דמי השתתפות:

מחיר כולל לקורס: 3200 ₪ בהרשמה מוקדמת עד תאריך 1.9.26 | **מחיר מלא**: 3,700 ₪.

לפרטים נוספים והרשמה >>> באתר אגמא
לפרטים נוספים מוזמנים לפנות לרכזת הקורס, ענבל: 054-5779575 inbalb@agma.org.il

נוהל ביטול הרשמה:

ביטול הרשמה יתקבל בכתב בלבד בדוא"ל לכתובת המייל inbalb@agma.org.il

- עד 10 ימי עבודה לפני תחילת הקורס לא יגבה תשלום.
- החל מ-9 ימי עבודה לפני תחילת הקורס: ייגבו דמי ביטול בשיעור של 20% מעלות ההשתתפות.
- לאחר תחילת הקורס לא יינתן החזר.

פירוט המפגשים

חלק א׳: קורס מקוון מקדים - בסיס הידע >> להשלמה עד 28.10.26

רצף הרצאות הכולל מבוא לגישה האגנית האינטגרטיבית, תפקודי הנחל, הידרולוגיה, הידראוליקה, גאומורפולוגיה, איכות מים, אקולוגיה, שירותי מערכת והגנה סטטוטורית על מרחב הנחל.
יש להשלים באופן עצמאי חלק זה עד למועד פתיחת הקורס (כ-5 שעות).

חלק ב׳: מפגשי הקורס והסיורים:

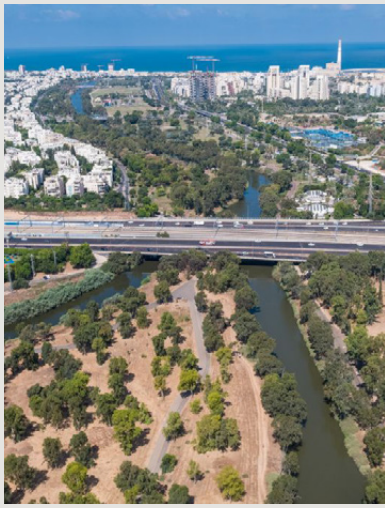

צילום: רשות נחל הירקון
צילום: אבי אריש

מפגש פתיחה 28.10.26 | Zoom 11:30-10:00

היכרות ראשונית, הצגת תכנית הלימודים, מהו שיקום נחל מיטבי?

> מבואות | תל אביב | 4.11.26 | 16:00-9:00

כללי המשחק
מפגש עיוני העוסק במדיניות, בגופים ובמהלכים המרכזיים שמעצבים כיום את תחום שיקום הנחלים, ניהול הנגר וצמצום סיכוני ההצפות בישראל.

זום העמקה | 11.11.26 | 11:30-10:00

> סיור באגן הקישון | 18.11.26 | 16:00-9:00

שיקום נחלים בראייה אגנית
בסיור זה נעסוק בזיהוי לחצים והשפעות באגן, סוגיות שיקום תפקודי נחל בממשק עם חקלאות, אזורי תעשייה ויישובים. שימוש בפתרונות מבוססי טבע לניהול משאב המים, שיקום אקולוגי וצמצום הצפות.

> בהשתתפות רשות ניקוז ונחלים קישון, רשות נחל הקישון ואנשי ונשות מקצוע הפועלים באגן

זום העמקה | 26.11.26 | 11:30-10:00

› סיור באגן הירקון | 2.12.26 | 16:00-9:00

נחלים עירוניים, צמצום סיכוני הצפות וניהול נגר עירוני
יום סיור באגן אורבני צפוף, העוסק בניהול נגר, הצפות ושיקום נחלים עירוניים. נעסוק בסוגיות הליבה בתהליכי שיקום ושימור נחלים באיזורים צפופים מרובי לחצים, ובמגוון מענים הקיימים לניהול הנגר, צמצום סיכוני הצפה ותמיכה במערכת האקולוגית והנופית.

› בהשתתפות רשות ניקוז ירקון, רשות נחל הירקון ואנשי ונשות מקצוע הפועלים באגן

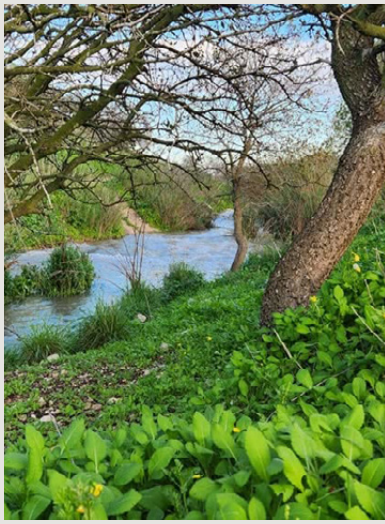

זום העמקה | 9.12.26 | 11:30-10:00

› מפגש מסכם - אגן נחל דליה | 16.12.26 | 16:00-9:00

מתודולוגיה, כלים ותרגול מסכם
סדנת שטח מסכמת הכוללת למידה מונחית של אגן היקוות, הערכת וניתוח תפקודי הנחל ועבודה בקבוצות לגיבוש מענים אסטרטגיים תוך שימוש בסל כלים מקצועיים.

› בהשתתפות רשות ניקוז ונחלים כרמל, ואנשי ונשות מקצוע הפועלים באגן

צילום: רשות ניקוז ונחלים כרמל

* תוכן המפגשים נתון לשינויים על פי שיקול צוות הקורס.

צילום: שרון בן ארי